

Sodobna romunska poezija

Alexandru Caprariu

BRODOLOM Dejal si mi nekega dne,
 ko sva skupaj sanjarila,
 čudeč se negibni
 trdnosti brega:
 Morje nima listov.
 Nepazljivost v tistem trenutku
 naju je zvezala s trajno zaroko
 v enako nespremenljivem brodolomu
 iluzij,
 ki so sestre dvojčice
 padajočih zvezd.
 Bilo je nekje ob koncu septembra,
 ko sonce nič več ne pripeka,
 in midva nikoli nisva dognala;
 Je začetek?
 Je konec?

. . .

PREMIŠLJUJOČ SVET Srce mi je izžgala ljubezen.
 Samo še žara sem sebi,
 ki gre pomirjena za svojo usodo,
 hoteč ji dokazati brezplodno izdajstvo.
 Premišljujoč
 ta čisti svet,
 se v svojih mislih
 zdaj veselim strahu, ki muči druge.
 Ljubezen mi daje pravico

do spodobnega greha:
 da smem verjeti v bratstvo
 med ponižnostjo travne bilke
 in samoljubnostjo hrasta —
 jesen jima vtisne isti pečat,
 enako ravnodušna
 do njunih korenin.

. . .

Victor Felea

ČAROBNA Zrak je postal lažji.
 SEMENA Dan se je širil kot krilo pregnanega orla.
 Izlevil se je človek iz vseh nadlog
 in hodi neviden po svetu,
 da bi našel Zlati vrt,
 v katerem so skrita
 čarobna semena Časa,
 redilna in sladka.

. . .

KAKO Kako globoko sem zvezan
 GLOBOKO z napakami, kar jih imam —
 jaz sem ta, ki ne more,
 jaz sem ta, ki si ne upa,
 jaz sem bil vržen
 — seme? misel? —
 v revno, neplodno prst.
 Pa mi je vendar
 bilo dano, da sem bil srečen
 kdaj pa kdaj.

. . .

Aurel Rau

LEPA Vzamem v roko lepo knjigo.
 KNJIGA Zgodovino Knjige.
 Ogledujem se ves večer v vseh zapisih
 kot prerok v prihodnjih rodovih.

In več ne vem, da ne vem.
 So ure dobre in so ure slabe.
 Lenobno ležim, dokler se neki drug Abbas ali Akbar,
 neki drug narod, sit krvi,
 ne nauči okusa slik.
 »In kaj pomeni Pozno?«
 odgovarjam srcu, ki bi hotelo status človeka.
 »Kateri je tvoj ideogram?«
 Ko se počasi pojavi, tetoviran z lučmi
 Razdor v Bagdadu.
 Brž vzamem rdečo tableto
 (dolgo so jo nadomeščali
 Franklinovi spomini, dokler se niso pretrgali)
 in konec je
 kamnov iz Nippura,
 z diskom iz Phaestosa,
 s Pečino tisočerega Bude.
 Spal bom
 v lepi knjigi.

. . .

SANJE Zgodilo se je, da so prestopili mejo,
Z RDEČIMI se pasli po mladi dobravi, ki se je ni še dotaknila noga,
KONJI na koncu slanih vodnjakov
 in med redkimi kolesi iz brinja, kakor pozabljeni
 zunaj časa,
 govoreč samo s prstjo,
 z lahnim vonjem svišča,
 z zvezdo v obliki brenčече rumene ose,
 v objemu treh delov neba.

In je stegnil roko proti njim,

hoteč jih ujeti, priklicati, si jih vrniti,
 pa jih ni mogel doseči;
 bili so njegovi, poznal jih je
 iz noči kot smola in ogenj,
 iz beganja po jesenskih semnjih, ko je drvel s sanmi,
 in jih spodbadal med nizkimi griči,
 lepljivimi, ko so samo kopita poznala smer
 do kraja izgubljenih poti.

A mir ga je njihov izzival,
in igra, ko je zibaše se
sedel na njihovih hrbtih
in je naraščal lesk njihovih bokov
kot na podobah ikonopiscev.

Vendar, kot bi počasi jih risala
v zraku, težkem od jodoforma,
je roka še dolgo — tako so trdili sosedge, ki so ležali
z očetom v bolnišnici — zanj se piše ta prošnja —
roka z močnimi žilami, raskava,
segala, da si jih vzame, kot se odmikajo —
edini stebri sveta,
rdeči konji.

Pravijo, da je ozdravel,
da znova nosi nebo z luno in zvezdami,
z deževjem, s soncem, z meglo
med lojtrami, skoz tesni in pod hribi
v neko deželo,
v neresničnost.

. . .

Irimie Negoita

SLIKA
PO NARAVI

K listnatim ustjem hitijo zelene vode.
Svetloba utripa v sadju, sredi poletja smo,
in bi iz sonca se, ne iz jabolk, odžejal sladko,
si srajco odpel in zgubil se v dol brez steze.

Ozri se v nebo, kako tam senca za soncem gre
in barve se zlivajo v desetero poltone,
kako nas v svojem skupnem jeziku vse ptice,
da črno nikoli ni barva, uče.

Naj v mavrici torej svetloba drhti
in v noč naj razcveta hrast se košati,
naj z Rimske se ceste beli dež spusti
nad rodno zemljo, vso v bogati pozlati.

. . .

Nicolae Prelipceanu

VRAN
TRGA TELO

Previdno, korak za korakom
je hodil po njegovih sledih
v tišini čez gore in hribe
po nehojenih poteh.

Kriči od pohlepa, mu gleda v oči,
s perutjo ga črno pokrije,
da mraz ga ne zvije.

Nikoli ni bil še bolj plemenit
niti do lastnih mladičev,
do nikogar svoje krvi.
Ozre se krog sebe — dež se bliža,
nad njim dežnik odpre,
sam pa kot moker, prezebel pes
nekje v gorah trpi.

Ko se pozno pod noč
z njim zlije v eno tema,
zbere pogum in mu zleze
v dno srca.

. . .

Horia Badescu

ČRNI GAJI

Črni gaji v jesenski pozlati:
Suho listje daje toploto svetlobi.
Nekoč si se,
neke nedelje brez imena,
pomudila tu.

Nekoč si se, v izgubljen popoldan,
naučila korake vetra,
in otožnost nezvestobe.

Z vejami jelke,
z grmi pelina in rož
si obložila svoje svete prostore.

Stala si, zibajoč se v hladni svetlobi
med danes in jutri,
med danes in jutri . . .

. . .

Vasile Igna

ŠMINKA Ta del obraza, ki se ne kaže,
ta obraz dela, ki se skriva —
kdo ga vidi, kdo mu prečka gube
kot kanale, po katerih Smrt se plazi?
Od kod ta vztrajnost, da čutiš žive
roko, ki je nimaš, oko, ki nanj prežijo
strahovi, ustnice z riževo pasto
večernega zatona namazane?
Sključene kot zveri pred skokom čaka zgodovina:
v sanjah preživeti čas, žalovanje brez sramu
in masko, ki koplje bitju prvi grob.
Ta del obraza, ki se ne kaže,
ta obraz dela, ki se skriva,
ta življenja in ista smrt,
kjer se razvalina spušča v Vrtove slepe.

. . .

Adrian Popescu

EDINSTVENI Ve rože kot krpe ste mokre,
ČUDEŽ prijetno dehteče in site,
pogansko svobodne
po mokrih nasipih, otokih živite.

In te, ki si pravijo svatbeno pesem,
ko je sonce najvišje in peče,
iz daljnih je krajev njihova veja
in bolj so od ustnic rdeče.

V strasti nastajajo rane,
zalivata jih Susa in Pergam,
pragozda so ponosni faraoni
iz Babilona rod prišel je k nam.

Čebulice črne na Holandskem
so zgodaj spoznale naslado —
preveč deviško darovanje,
zrasel pecelj v deklico je mlado.

V žametni obleki z vlečko
s krikom noč grozljiva
od teme kako vas trga,
kot na odru vas odkriva.

Šušte obleke, pene, krila,
edinstven čudež svet prevzame,
zakrij oči z dlanjo si,
odpirajo se v ustih črne jame.

. . .

O sodobni romunski poeziji

V zadnjem času zaznavamo v romunski poeziji bogato raznovrstnost motivov, sižejev in stilov.

Socialistična revolucija je ustvarila nove socialne strukture, razširila območje danosti — objekta literature, in seveda tudi poezije. Poezija stvarnosti in družbene angažiranosti se je izkazala kot plodna smer v sodobni liriki, ki se krepko vključuje v usodo družbe, črpa iz bogatih vrelcev stvarnosti, iz človekove povezanosti z njegovim obstojem, z družbo. Pesnikom, za katere je v njihovem izpovedovanju značilen sodoben lirski trenutek, pomeni poezija stvarnosti in družbene angažiranosti bogatejši register poetičnega izraza, prenovi govorice, iskanje stilnih prijemov, adekvatnih s čustvom domovinske ljubezni in uglašeni s stopnjo moderne poezije. V zadnjem času se je poezija družbene angažiranosti niansirala in poglobila, tako da je zavrnila suhi deklarativizem brez umetniške globine, in dala veliko več prostora meditiranju.

Ob odkrivanju specifičnih struktur poezije se izkristalizira tudi podoba drugih smeri, prilagajanje moderne tradiciji, novatorstvo v poetični govorici, kozmično stremljenje ali pozemska sila, možnost ironije in rafiniranosti, kar vse naj obogati tradicijo. Nekateri pesniki se v svoji dozoreli dobi obračajo k izbistritvi ustvarjalnosti (Štefan Avgust Doinaș, Vasile Niculescu, Alexandru Andrișoiu, Dumitru Popescu), ali drugi, ki v zreli dobi postanejo eksemplarični (Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Ion Brad, Ion Alexandru, Adrian Paunescu), ali mlajši nadarjeni pesniki s svojevrstno vizijo (Mircea Dinescu, Dinu Flămînd, Dan Matușcu, Dušan Petrovici).

V naslednjih vrsticah se bomo bolj natančno pomudili ob nekaterih pesnikih, ki so tesneje povezani z revijo Tribuna, katere prva številka je izšla pred sto leti.